

Kati Heiskanen

SR216 Kulttuuriperinnön vaaliminen – toimintakertomus 2024

1. SR216 Kulttuuriperinnön vaaliminen toimiala

SR 216 tehtävänä on toimia kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvän standardoinnin kansallisena asiantuntijaelimenä. SR216 seuraa ja vaikuttaa toimialansa eurooppalaiseen standardointiin, ottaa kantaa standardiehdotuksiin ja päättää kääntämisestä. Ryhmän toimiala on sama kuin komitean CEN/TC 346 Conservation of cultural heritage.

CEN/TC 346 on ainoa eurooppalainen standardoimiskomitea, joka vastaa kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvien standardien valmistelusta. Sen sateenvarjon alla laaditaan mm. korjausrakentamista, historiallisten rakennusten energiatehokkuutta ja puurakenteita, kokoelmien säilymisen turvaamista, näyttelyvalaistusta, museoesineiden pakkauksia ja kuljetusta, sisä- ja ulkoilmaston mittaamista, konservointiprosessia ja arkeologiaa käsittelevät standardit. Nämä standardit ovat tärkeitä tiedonvälityksen ja –vaihdon kannalta, luonnontieteellisten tutkimusten tulosten vertailussa ja museo-, konservointi- ja restaurointityön apuna.

Kulttuuriperinnön vaalimisen standardointi laajeni vuonna 2024 myös kansainväliselle tasolle, kun ISO (the International Organization for Standardization) perusti Kiinan aloitteesta oman komitean kulttuuriperinnön vaalimiselle. Uusi ISO/TC 349 "Cultural heritage conservation" tuli SFS: standardointilautakunnan jakamana SR216 vastuulle. Suomi on siinä P-jäsen (participating member).

2. SR216 Kokoonpano 2024

Ryhmän puheenjohtajana vuonna 2024 toimi Elisa Heikkilä/Museovirasto

Jäsenet 2024: Liisa Näsänen/ICOM Suomen komitea, Kirsi Hiltunen/Kansallisgalleria, Riitta Koskivirta/Pohjoismaiden konservaattoriliitto, István Kecskeméti/Kansallisarkisto, Seija Linnanmäki /ICOMOS Suomen komitea.
Sihteeri Kati Heiskanen/SFS

3. Toiminta 2024

SR216 on osallistunut aktiivisesti CEN/TC 346 "Conservation of cultural heritage" toimintaan, vastannut lausuntopyyntöihin ja ottanut kantaa muihin kyselyihin.

SR216 on nimennyt komiteaan CEN/TC 346 ja sen alaisiin työryhmiin asiantuntijoita seuraavasti:

CEN/TC 346 edustajat Elisa Heikkilä ja Kati Heiskanen

WG7 "Specifying and measuring Indoor/outdoor climate": István Kecskeméti

WG9 "Waterlogged wood": Liisa Näsänen

WG11 "Conservation process": István Kecskeméti, Riitta Koskivirta ja Kirsi Hiltunen

WG17 "Management and monitoring of built heritage: Elisa Heikkilä ja Seija Linnanmäki

WG18 "Characterisation, preservation, and management of archaeological sites": Liisa Näsänen

WG19 "Management and protection of collections": Kirsi Hiltunen

CEN/TC 346 järjesti kaksi plenary-kokousta vuonna 2024. Sihteeri osallistui niistä ensimmäiseen 22.5.2024 ja puheenjohtaja sekä Riitta Koskivirta toiseen 5.11.2024.

CEN/TC 346 on käynnistänyt ryhmien yhdistämisen ja työkohteiden järjestelyt niiden alle. Jatkossa työryhmiä on vähemmän ja ne vastaavat useamman samantyyppisten standardin valmistelusta.

Yksi uusista työryhmistä, WG17 "Management and monitoring of built heritage", on aloittanut EN 16883:2017 uudistamisen. Tämä suomeksikin käännetyn standardin (Kulttuuriperinnön vaaliminen. Ohjeita historiallisten rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen) ensimmäisen version tekemiseen Suomesta osallistuttiin aktiivisesti ja osallistuminen myös päivitystyöhön on tärkeää. Puheenjohtaja ja Seija Linnanmäki osallistuivat ryhmän ensimmäiseen kokoukseen 24.10.2024.

Eurooppalaisen kulttuuriperinnön standardoinnin lisäksi SR216 seurasi vuonna 2024 uuden kansainvälisen komitean ISO/TC 349 "Cultural heritage conservation" työn alkamista. Ryhmä on saanut valmiiksi toimintasuunnitelman ja luonnoksen tulevaksi työohjelmaksi.

Vuonna 2023 Ruotsin aloitteesta käynnistynyt Pohjoismainen epävirallinen kulttuuriperinnön standardoinnin yhteistyöryhmä on jatkanut tapaamisia myös vuonna 2024. Ryhmässä ovat edustettuina kunkin maan standardointiryhmän puheenjohtaja ja sihteeri. Kokouksissa on käsitelty mm. Pohjoismaiden näkemyksiä CEN/TC 346 työlistalla oleviin asioihin. Keskusteluissa on myös ollut se, miten kulttuuriperinnön standardeja on kussakin maassa hyödynnetty. Ryhmän toimintaa on tarkoitus jatkaa edelleen.

SR216 kokoontui 4 kertaa vuoden 2024 aikana. Toimintaa on rahoitettu jäsenmaksuilla (900 € + alv 24 %/jäsen).

4. Standardointikatsaus 2024

Valmistuneet standardit:

SFS-EN 16141:2024 Conservation of cultural heritage. Guidelines for management of environmental conditions. Collection storage facilities: definitions and characteristics of buildings dedicated to the preservation and management of cultural heritage

SFS-EN 16163:2024 Conservation of cultural heritage. Guidelines and procedures for choosing appropriate lighting for indoor exhibitions

Lausunnolla olleet standardit:

prEN 18056 Cultural Heritage. Waterlogged archaeological wood. Characterization of waterlogged archaeological wood to support decision-making processes for its preservation
Hyväksyttiin

prEN 16853 Conservation of cultural heritage. Conservation process. Decision making, planning, implementation and documentation
Hyväksyttiin

FprEN 16141 Conservation of cultural heritage. Guidelines for management of environmental conditions. Collection storage facilities: definitions and characteristics of buildings dedicated to the preservation and management of cultural heritage
Hyväksyttiin

FprEN 16163 Conservation of cultural heritage - Guidelines and procedures for choosing appropriate lighting for indoor exhibitions

Hyväksyttiin

FprEN 18056 Conservation of Cultural Heritage - Waterlogged archaeological wood - Characterisation of waterlogged archaeological wood to support decision-making processes for its preservation

Eräpäivä: 2025-01-30

Uusimiskyselyt (5-year systematic review):

EN 17114:2018 Conservation of cultural heritage. Surface protection for porous inorganic materials. Technical and chemical data sheets of water repellent product

Ei otettu kantaa

EN 17138:2018 Conservation of Cultural Heritage. Methods and materials for cleaning porous inorganic materials

Ei otettu kantaa

CEN/TS 17135:2020 Conservation of cultural heritage. General terms for describing the alterations of objects

Kannatettiin pidettäväksi voimassa tällaisenaan seuraavat 5 vuotta

EN 16242:2012 Conservation of cultural heritage. Procedures and instruments for measuring humidity in the air and moisture exchanges between air and cultural property

Ei otettu kantaa

EN 16302:2013 Conservation of cultural heritage. Test methods. Measurement of water absorption by pipe method

Ei otettu kantaa

EN 17121:2019 Conservation of cultural heritage - Historic timber structures - Guidelines for the on-site assessment of load-bearing timber structures

Eräpäivä: 2025-03-04

Muut kyselyt:

Appointment of Dr Jim Williams as convenor for the new CEN/TC 346/WG18

Hyväksyttiin

Appointment of Juliette Remy as Convenor of CEN/TC 346/WG19 Management and protection of collections

Hyväksyttiin

4. Käännökset

Vuonna 2024 julkaistiin suomenkielinen käännös SFS-EN 17543:2021 "Kulttuuriperinnön vaaliminen. Rakennusperintökohteiden pintakäsittelyt. Tutkimus ja dokumentointi".

Aikaisemmin käännetyt ovat:

SFS-EN 16883:2017 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Ohjeita historiallisten rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen

SFS-EN 16096:2012 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Rakennusperintökohteen selvitys ja raportti

SFS-EN 15759-1:2012 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Sisäilmasto. Osa 1: Kirkkojen, kappelien ja muiden uskonnonharjoituspaikkojen lämmitystä koskevia ohjeita
Standardit SFS-EN 15898:2019 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Tärkeimmät yleiset termit ja määritelmät

SFS-EN 15946:2011 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Periaatteet kuljetusta varten pakkaamiseen

SFS-EN 17121:2019 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Historialliset puurakenteet. Ohjeita kantavien puurakenteiden arviointiin